

BIJSCRIFTEN PERSFOTO'S

Aanwinst collectie cameeën november 2022

downloaden via www.rmo.nl/pers

Nikè – godin van de overwinning

Sardonyx in moderne hanger, 27,8 x 21 x 6,5 mm. (camee),
38 x 30,25 mm. (montuur), 100 v.Chr.-100 na Chr.

© Foto Derek J. Content/RMO; collectie RMO inv.no. GS 2022/4.88

Dansende maenade

Sardonyx in gouden ring, 17 x 9,6 x 2,5 mm., ca. 40-30 v.Chr. (camee),
19de eeuw (ring).

Deze camee van wit-grijze sardonyx, is van uitzonderlijke kwaliteit. De steen toont het bovenlichaam van een dansende volgelinge van Dionysos. Zij heeft haar hoofd in extase achterover geworpen, waarbij haar krullen in alle richtingen uitwaaiëren. Waarschijnlijk is de camee gemaakt door een Griekse kunstenaar.

© Foto Derek J. Content/RMO; collectie RMO inv.no. GS 2022/4.141

Sater en dronken Silenus

Sardonyx in gouden hanger, 33,4 x 24,5 x 5 mm., ca. 0-25 na Chr. (camee),
19de eeuw (hanger).

De scène toont een dronken Silenus (een volgelinge van Dionysos), die op de grond gevallen is. Links staat een sater die probeert om hem weer op de been te krijgen. De oorspronkelijke camee was groter: rechts is nog een hand te zien van een tweede sater, die ook probeert te helpen.

© Foto Derek J. Content/RMO; collectie RMO inv.no. GS 2022/4.124

Dronken Silenus op wagen met eroten en Psychè

Sardonyx in gouden ring, 18,4 x 14,1 mm. (camee), 22,1 x 18,1 x 4,2 mm. (montuur), ca. 25-0 v.Chr. (camee), 18de eeuw (ring).

Silenus, een oude sater, ligt zwaar beschonken op een kar die wordt getrokken door twee lachende eroten. Silenus wordt uitgelachen door Psychè, een naakte vrouw met vleugeltjes.

© Foto Derek J. Content/RMO; collectie RMO inv.no. GS 2022/4.122

Nereïde met hippocampus en dolfijn

Sardonyx, 16,6 x 12,5 x 9,5 mm., 25-0 v.Chr.

Deze cameo is in zeer hoog reliëf gesneden uit een sardonyx met een zwarte en een witte band. De nereïde (zeenimf) lijkt zich vast te klampen aan een hippocampus. Onder hen zwemt een dolfijn.

Een hippocampus is een mythisch zeewezen met het hoofd en voorbenen van een paard, en de staart van een vis. De Nereïden zijn de dochters van de zeegod Nereus.

© Foto Derek J. Content/RMO; collectie RMO inv.no. GS 2022/4.112

Het gulden vlies

Sardonyx in geëmailleerde gouden hanger, 33 x 23,9 x 5,2 mm., ca. 100 v.-100 na Chr. (camee), 19de eeuw (hanger).

De held Phrixus doodt de ram met de gouden vacht (het 'gulden vlies', symbool van koninklijk gezag), op wiens rug hij en zijn zus Helle zijn ontsnapt aan de wraakzucht van hun stiefmoeder Ino. Later bemachtigt de Griek Jason het gulden vlies en stelt daarmee de aanspraak op de troon van zijn vaderland veilig.

© Foto Derek J. Content/RMO; collectie RMO inv.no. GS 2022/4.242

Herder met geitje

Sardonyx in gouden ring, 19,8 x 14 x ca. 2,5 mm. (camee), 1ste eeuw na Chr. (camee), 19de eeuw (ring).

Dit is een typerende cameo uit de regeringsperiode van keizer Augustus, waarin de lieflijke, idyllische natuur en geïdealiseerde herderswereld centraal staan. In 1841 is de cameo in een gouden ring gezet door Gustav Mollenborg, de hofjuwelier van de Zweedse koninklijke familie. De ring heeft een verborgen vakje in de schacht.

© Foto Derek J. Content/RMO; collectie RMO inv.no. GS 2022/4.240

Portret van een dame/Livia keizerin van Rome

Carneool, 16,3 x 12,3 x 10 mm., 0-25 na Chr.

Carneool (ook wel kornalijn genoemd) is een bruinrode steensoort, die in de Oudheid werd gewonnen in Arabië, India en Egypte. De naam is afgeleid van het Latijnse woord *caro*, dat 'vlees' betekent. Het reliëf is bijzonder diep uitgewerkt. Het toont in een driekwart perspectief het portret van een jonge vrouw met een sluier en haarband. Haar kapsel herinnert aan portretten van keizerinnen uit het Julisch-Claudische keizerlijk huis, zoals Livia en Antonia Minor.

© Foto Derek J. Content/RMO; collectie RMO inv.no. GS 2022/4.24

Nero

Sardonyx, 30,3 x 28 x 5,2 mm., midden 1ste eeuw na Chr.

Op deze cameo is het portret te zien van de jonge keizer Nero. Hij is *en profil* weergegeven met geïdealiseerde gelaatstrekken. In zijn jonge jaren was hij populair, vooral bij het volk. Hij deed mee met wagen-races en trad als acteur en zanger op in het theater. Dat strookte minder goed met de normen en waarden van de Romeinse senatoren.

© Foto Derek J. Content/RMO; collectie RMO inv.no. GS 2022/4.74

Ruiter, springend van zijn paard

Sardonyx in geëmailleerde gouden hanger, 22 x 17,7 x 6 mm. (camee), 35,4 x 31 mm. (montuur), 0-200 na Chr. (camee), 17de eeuw (hanger). Deze camee toont een momentopname: een ruiter houdt zijn paard bij de teugel en is afgebeeld tijdens de sprong naar de grond. Aan zijn linkerarm hangt een schild met een kwaad afwerende Medusa. Het op- en afstijgen ging zonder het gebruik van stijgbeugels. Die werden pas na de val van het West-Romeinse Rijk in de vijfde eeuw na Christus geïntroduceerd.

© Foto Derek J. Content/RMO; collectie RMO inv.no. GS 2022/4.243

Handdruk met tekst OMONOIA ('Eendracht')

Sardonyx in originele gouden ring, 15,3 x 14,2 mm. (camee), 30 x 22,2 mm. (ring), 200-300 na Chr.

De verbondenheid tussen twee echtelieden kon worden uitgedrukt met een dubbelportret of met een afbeelding van twee ineen geslagen handen, van een dame met een armband en van een heer. De handdruk is in dit geval bezegeld met de tekst 'OMONOIA ('Eendracht').

© Foto Derek J. Content/RMO; collectie RMO inv.no. GS 2022/4.281

Portret van een dame

Sardonyx in originele gouden broche met pareltjes, 23,3 x 27,5 mm. (camee), 59,5 x 24,2 mm. (montuur), 200-300 na Chr.

© Foto Derek J. Content/RMO; collectie RMO inv.no. GS 2022/4.49A

Athena

Sardonyx in originele gouden zetting, 42,8 x 29 mm. (camee), 52 x 40 x 10 mm. (montuur), 200-300 na Chr.

Athena draagt een kuras en een helm, waar haar haren onder vandaan golven. De dichtgewerkte gouden zetting doet vermoeden dat alleen de witte laag van de camee zichtbaar behoorde te zijn. Aan de achterzijde zijn twee haakjes om het sieraad als broche of in een haartooi te dragen.

© Foto Derek J. Content/RMO; collectie RMO inv.no. GS 2022/4.91

Jager te paard met panter

Sardonyx op leisteen, 28,9 x 24 x 1,7 mm., ca. 300-500 na Chr.

Deze cameo is gesneden uit zeer dunne grijs-witte sardonyx. Ter versteviging is de steen al in de oudheid op een plakje leisteen bevestigd. De scène doet denken aan de mythische held Bellerophon op het gevleugelde paard Pegasus. Te zien is een ruiter op een steigerend paard met vleugels. Met een speer steekt hij een panter in de bek. De panter bespringt op zijn beurt een hulpeloze haas.

© Foto Derek J. Content/RMO; collectie RMO inv.no. GS 2022 4.121

Ooievaars

Sardonyx, 17,5 x 20,6 x 3,7 mm., 300-500 na Chr.

Ooievaars hadden een bijzondere betekenis in de Oudheid. Men dacht dat jonge ooievaars zorgden voor hun hulpbehoevende ouders en zo werd de ooievaar als symbool voor plichtsbewustzijn (*pietas*) gedragen in ringstenen. Het linkerdier drinkt water en het rechterdier richt zijn hoofd op naar een rondfladderende vlinder.

© Foto Derek J. Content/RMO; collectie RMO inv.no. GS 2022/4.225

De heilige maagd met tekst MP (links) en ΘΥ (rechts)

Chalcedoon in moderne gouden zetting, 23 x 22 x 8 mm., Byzantijns 900-1100 eeuw na Chr.

Deze cameo toont een portret van de Maagd Maria. Haar gelaat is omgeven door een kring van licht (*nimbus*). Ze verheft beide handen in een zegenend gebaar. De Griekse letters aan weerszijden van Maria vormen een afkorting voor de woorden ΜΗΤΗΡ ΘΕΟΥ, 'Moeder van God'.

© Foto Derek J. Content/RMO; collectie RMO inv.no. GS 2022/4.401

Indiase ashoka boom (saraca asoca)

Sardonyx, 50,3 x 32,3 x 8,5 mm., Mogol dynastie, 1575-1625 na Chr.

De cameo toont een Indiase ashoka boom met drie waaiervormige bloesembundels en gebladerde takken. De ashoka boom is een geliefd thema in de Indiase klassieke poëzie en kunst, met sterke wortels in het boeddhisme en het hindoeïsme. De naam betekent 'datgene wat geen verdriet brengt'. Aan de boom worden van oudsher geneeskundige krachten toegeschreven, met name met betrekking tot gynaecologische kwalen.

© Foto Derek J. Content/RMO; collectie RMO inv.no. GS 2022/4.357

Sjah Jahan, keizer van het Mogolrijk

Gelaagde agaat, 31,9 x 26 x 6,4 mm., Mogol dynastie, midden 17de eeuw.

Met dit portret van de Sjah Jahan is de nieuw verworven Content-collectie te koppelen aan de bestaande cameeën-verzameling van het RMO. De beroemde Leidse Grote Camee (Gemma Constantiniana) uit de Leidse collectie werd in de 17de eeuw in Hindoustan (India) door Nederlandse handelaars te koop aangeboden aan de Groot-Mogol Shah Jahan. De verkoop ging niet door, waarna de Grote Camee weer terug is verscheept naar Nederland.

© Foto Derek J. Content/RMO; collectie RMO inv.no. GS 2022/4.354